

MASARYK UNIVERSITY
FACULTY OF LAW

Alternativní platební metody – právní formy

Marek Bočánek

107940@law.muni.cz

■ Příklady platebních metod:

1. Bankovní převody
2. Debetní a kreditní karty
3. Mobilní úhrady
4. E-wallety
5. Kryptoměny
6. Hotovost atd.

- Důvody pro alternativní platební metody:
- Vstup technologických společností do platebního ekosystému, poskytujíc tak rychlejší a pohodlnější způsoby nákupu nebo zaslání peněz jiným osobám
- Nejčastější základní důvody:
 - a) Vysoké náklady standardních metod
 - b) Vytváření účtu (zdlouhavé, komplikované)
 - c) Procesy kontroly trvají dlouho
 - d) Agilita (alternativní platební metody inovují snadněji, než tradiční banky)
 - e) Neakceptace určitých klientů

Tradiční banky a karetní společnosti

- Nejpoužívanější metody (a pravděpodobně zůstanou pro větší platby)
- Karetní platby zůstávají nejpoužívanějšími pro online platby, nicméně se očekává nárůst používání dalších alternativních metod.
- Statistiky hlavních karetních poskytovatelů tady: <https://www.statista.com/statistics/279257/number-of-credit-cards-in-circulation-worldwide/>
- Odhaduje se, že až 3 miliardy lidí na světě nemá bankovní účet (zejména africké země používají hotovostní převody) dle americké Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC) - jejich používání mobilních aplikací poskytuje prostor pro alternativní mobilní metody.

Tradiční poskytovatelé - trendy

WorldPay zveřejnila Global Payments Report, kde vidí nárůst digitální a mobilních walletů v eCommerce

Global eCom payment methods

Global POS payment methods

	2019	2023*
Digital/Mobile Wallet	41.8%	52.2%
Credit Card	24.2%	18.8%
Debit Card	10.6%	8.8%
Bank Transfer	9.0%	9.3%
Charge & Deferred Debit Card	5.0%	3.0%
Cash on Delivery	4.5%	2.7%
Buy Now Pay Later	1.6%	2.8%
PostPay	1.3%	0.9%
Pre-Paid Card	1.0%	0.5%
PrePay	0.6%	0.3%
Other	0.6%	0.3%

	2019	2023*
Cash	30.2%	18.7%
Debit Card	24.3%	26.3%
Digital/Mobile Wallet	21.5%	29.6%
Credit Card	20.9%	22.3%
Charge Card	2.1%	2.1%
Pre-Paid Card	1.0%	1.2%

*Forecasted

E-wallety - vydavatelé elektronických peněz (EU)

- E-wallet - může se jednat o hodnotu uloženou na kartě, telefonu, příp. jiném elektronickém zařízení umožňující s takovou hodnotou provádět elektronické transakce.
- Např. PayPal, Skrill, Neteller atd.
- Na dalších slidech si přiblížíme nejpopulárnější právní formy, používané pro e-wallety.

E-wallety - vydavatelé elektronických peněz (EU)

- Právní forma upravená na úrovni EU směrnicí 2009/110/ES
- V ČR upravená v zákoně č. 370/2017, o platebním styku - §5 ZPS uvádí osoby oprávněné vydávat elektronické peníze.
- V ČR vydavatelé elektronických peněz nebo vydavatelé EP malého rozsahu (Omezen §99 ZPS na 5.000.000 EUR - průměr jim vydaných elektronických peněz.)
- Vydavatel EP malého rozsahu potřebuje pouze registraci na rozdíl od standardního vydavatele EP.
- Evidence u České národní banky

E-wallety - vydavatelé elektronických peněz (EU)

■ Co může poskytovat vydavatel EP malého rozsahu:

1. Vydávat elektronické peníze
2. Poskytovat platební služby týkající se EP (limit - průměr vydaných EP max 5.000.000 EUR za rok)
3. Poskytovat platební služby, jež se netýkají EP (limit - průměr transakcí netýkajících se EP dosáhne max 3.000.000 EUR za 12 měsíců)
4. Provádět činnosti související s činnostmi výše
5. Provozovat platební systém s výjimkou platebního systému s neodvolatelností zúčtování

E-wallety - vydavatelé elektronických peněz (EU)

■ Podmínky:

- a) Právnícká osoba (např. s.r.o.)
- b) Sídlo v členském státě (malého rozsahu musí být v ČR)
- c) Obchodní plán
- d) Zajistit ochranu peněžních prostředků, oproti kterým byly vydány elektronické peníze
- e) Vedoucí osoby nesmí být odsouzeni pro trestné činy proti majetku, hospodářské TČ nebo v souvislosti s financováním terorismu
- f) Nesmí být u něj překážka provozování živnosti
- g) Předložit oprávnění k podnikání
- h) Předložit popis způsobu provádění platebních služeb a činností s tím souvisejících a způsob ochrany svěřených peněžních prostředků, pravidla pro investování prostředků

E-wallety - vydavatelé elektronických peněz (EU)

- Žádost se podává výhradně elektronicky.
- Součástí žádosti je příslib o otevření účtu - často největší problém žadatelů.
- ČNB rozhodne do 1 měsíce o zapsání do registru vydavatelů EP (a vydá osvědčení).

E-wallety - vydavatelé elektronických peněz (EU)

- Populární licence vydavatele elektronických peněz (v plném rozsahu) v rámci EU:
 1. Litva - jednodušší pro vydavatele EP z důvodu otevření účtu přes CENTROlink u Lietuvos Bankas (centrální banka) místo otvírání sběrného účtu u komerčních bank
 2. Spojené království - zejména kvůli reputaci (licence od Financial Conduct Authority) a lepšímu přístupu k otevření účtu u bank

E-wallety - poskytovatel platebních služeb dle singapurského PSA

- Původní forma - nelicencovaný vydavatel elektronických peněz (obdoba evropského), jenž mohl vydávat EP do objemu 30.000.000 SGD (asi 18 mil. EUR)
- Tzv. „stored value facility“ (SVF) licence
- Přesáhl-li daný objem vydaných EP - musel se registrovat u singapurského dohledového orgánu (MAS - Monetary Authority of Singapore)
- Jeden z nejpopulárnějších institutů na e-wallety globálně

E-wallety - poskytovatel platebních služeb dle singapurského PSA

- Nový zákon Payment Services Act s účinností 28.1.2020
- Zavádí nový systém licencí
- Jedná se o 7 licencí:
 1. Zakládání účtů („Account issuance“)
 2. Domácí převody („Domestic money transfer“)
 3. Přeshraniční převody („Cross border money transfer“)
 4. Schválení nových obchodníků („Merchant acquisition“)
 5. Vydávání elektronických peněz („e-money issuance“)
 6. Digitální platební tokeny („Digital payment token“)
 7. Směnárenská činnost („Money-changing“)

E-wallety - poskytovatel platebních služeb dle singapurského PSA

- Rozdělení na standardní (standard payment institution) a vyšší licence platební instituce (major PI) - stanovené limity, jejichž překročení posouvá licenci instituce na vyšší s přísnějšími pravidly.
- Major PI - až po překročení limitů stanovených zákonem - průměr 3 mil. SGD měsíčně během kalendářního roku + denní pohyb EP průměrně 5 mil. za kalendářní rok
- S vyšší licenci (po překročení limitů) se zvyšují požadavky na minimální kapitál (ze 100. tis SGD na 250 tis. SGD, hlubší kontroly zajištění prostředků, zásad zacházení s prostředky.

E-wallety - poskytovatel platebních služeb dle singapurského PSA

- Obvykle žádané licenční kategorie pro e-wallety s dohledem MAS
 1. Vydávání elektronických peněz („e-money issuance“)
 2. Přeshraniční převody („Cross border money transfer“)
 3. Zakládání účtů („Account issuance“)
 4. Příp. domácí převody („Domestic money transfer“) nebo digitální platební tokeny („Digital payment token“)

E-wallety - poskytovatel platebních služeb v Hong Kongu

- Licence s názvem Money Service Operator (MSO), vydaná Commissioner of Customs and Excise Department of HK (CCE)
- Vydaná na základě AML/CFT nařízení:
<https://www.elegislation.gov.hk/hk/cap615!en>
- Dohled: CCE
- Licence MSO zahrnuje společně licenci k převodům prostředků třetích osob do zahraničí (i jako EP) a licenci ke směnářenské činnosti.
- V praxi je využívána k převodům prostředků třetích osob do zahraničí nebo emisi elektronických peněz (ne kryptoměn).

E-wallety - poskytovatel platebních služeb v Hong Kongu

- Zvláštnost Hong Kongu (i na rozdíl od Singapuru) - prakticky neakceptuje kryptoměny.
- Licence vydaná na 2 roky s povinným obnovením, příp. expirací
- Udělena pro společnosti se sídlem v Hong Kongu.
- Ředitel a compliance officer (osoba odpovídající za soulad provozu s opatřeními proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu)

E-wallety - poskytovatel platebních služeb v Hong Kongu

■ Požadavky k založení:

1. Název, registrační číslo společnosti a typ služby
2. Adresu a kontaktní informace
3. Prostory k provozu
4. Vlastníci (včetně skutečných majitelů) - informace o nich (jména, adresy, kontakty)
5. Informaci o bankovním účtu MSO (příslib před obdržením licence)
6. Ověření si vedoucí osoby a compliance officera formou testu vhodnosti a přiměřenosti (znalosti, zkušenosti atd.) - někdy vyžadováno i po majitelích
7. Následná úhrada poplatků CCE

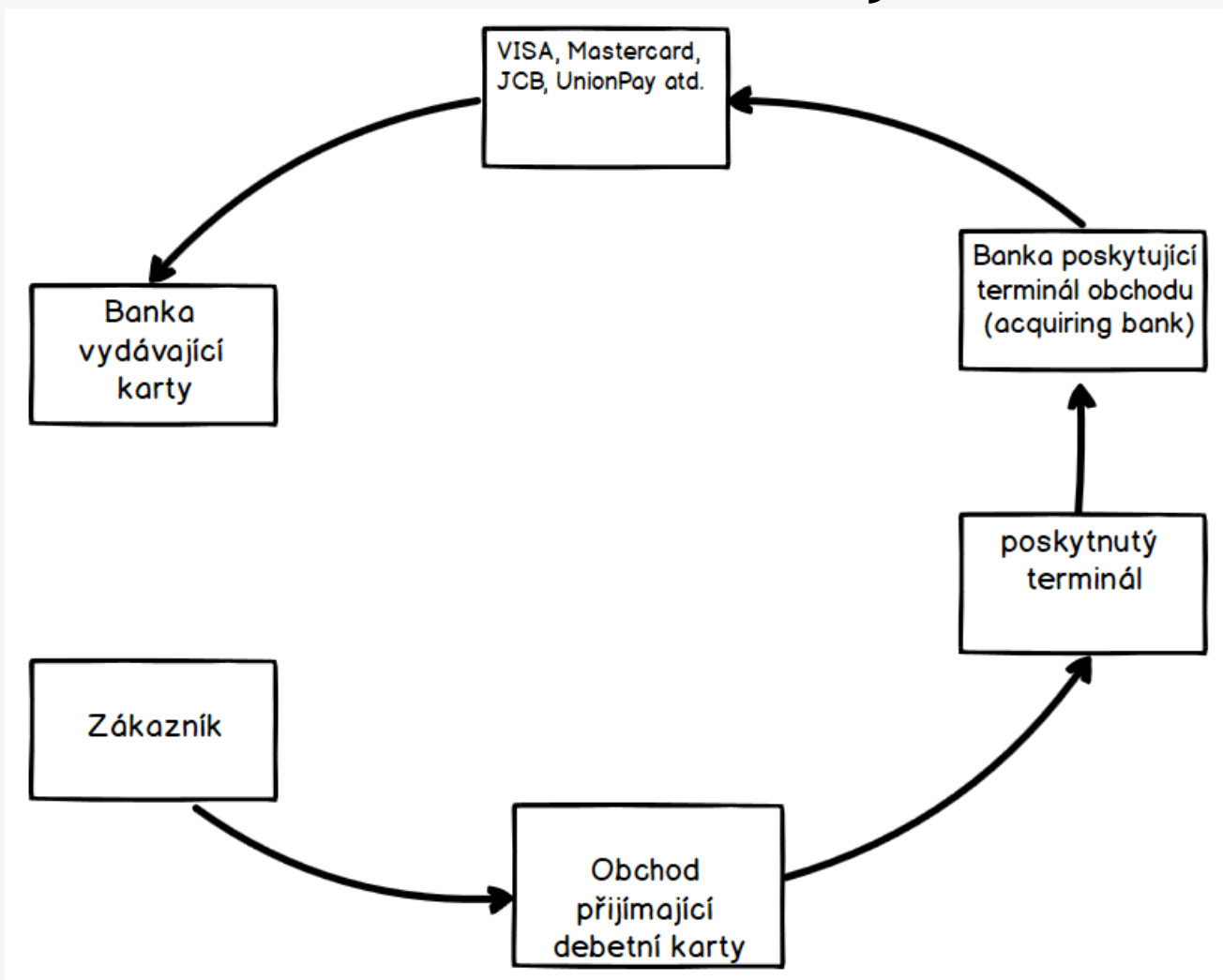

Debetní karty

- Nejznámější karetní společnosti: VISA, Mastercard, UnionPay, JCB (Japan Credit Bureau) atd.
- Každá karetní transakce je zpracovaná přes tzv. „**acquiring**“ (akceptace platebních karet) - entita, jež zpracuje platby, je povinna mít příslušnou licenci - **nemusí se jednat pouze o bankovní licenci:**
 - v EU může i vydavatel elektronických peněz (EMI)
 - Často tzv. **payment service provider (PSP)** s příslušnými licencemi mimo EU

Debetní karty

Debetní karty - MCC kód

- Merchant category code - tedy kód kategorizace podnikání
- 4místné číslo
- Identifikuje činnost, pro kterou došlo k úhradě.
- Klasifikace je nutná pro AML/CFT důvody, stanovení výše poplatků, odměny a věrnostní body, pravidla pro transakce dle kódů.

Debetní karty - MCC kód - podvody

- Z AML/CFT důvodů dochází často k neakceptaci klientů-podnikatelů (tzv. merchants) s vyšším rizikem
- Problém tzv. miscoding (nesprávné kódování) - účelné zaměňování kódů za kategorie s nižším rizikem a fiktivní faktury
- Např. MCC kód 6211 (security brokers/dealers) pro obchodníky s cennými papíry, představujícími kategorii s vyšším rizikem praní peněz, se záměrně zamění za kód na dodávání zboží (společně s vytvořenými fakturami za každou transakci) nebo běžných služeb (např. e-shopy, marketing).

Kryptoměny - populární právní formy

- Úprava pro převod kryptoměn zatím nedostatečná
- V EU se jedná často o vydavatele elektronických peněz.
- V Estonsku dvě formy: poskytovatel služeb walletů virtuálních měn nebo služby směny virtuální měny za fiat měnu (z. o prevenci praní peněz a financování terorismu z roku 2017, §2 odst. 1 p. 10) a 11))

Kryptoměny - Estonsko

- Žádost o licenci poskytovatele služeb walletů virtuálních měn nebo služby směny virtuální měny za fiat měnu (kryptoburza) má obdobné podmínky.
- Podmínky:
 1. Estonská společnost s minimálním kapitálem 2.500 EUR
 2. Min. 1 akcionář
 3. Min. 1 člen představenstva
 4. Kontaktní osoba z důvodů AML - komunikující s orgány - podmínka znalost estonského jazyka

Kryptoměny - Estonsko

- Kontroluje se u obou licencí následující:
 - Bezúhonnost skutečných majitelů, ředitele(ů) a kontaktní osoby (compliance officer)
 - Vnitřní zásady, předpisy a procesy
 - Webové stránky
 - Kontaktní údaje
 - Kontaktní osoba a ředitel musí prokázat dostačující úroveň vzdělání a zkušeností

Kryptoměny - Japonsko

- Japonsko - zákon o platebním styku (PSA) č. 59 z roku 2009 (novela v 2016 a 2019 (účinnost 31.5.2020)) definuje kryptoměny jako „hodnotu, jež může být použita na nákup nebo pronájem zboží nebo služeb a je převoditelná pomocí systému pro zpracování dat.“
- Novela z 2019 zavádí služby „úschovy krypto aktiv“ a definuje pojem „krypto aktiva.“
- Dle čl. 63 odst. 2 PSA povoluje činnost platebního styku za používání kryptoměn výhradně službám směny virtuálních měn (za fiat měnu), registrovaným pod kanceláří předsedy vlády. (Japonská tradice - prakticky delegováno na příslušný finanční orgán a dohled vykonává Úřad pro finanční služby (JFSA).

Kryptoměny - Japonsko

- Registrace poskytovatele služby směny virtuálních měn:
 1. Akciová společnost (kabushiki-kaisha) příp. regulovaná burza virtuálních měn ze zahraničí, uznaná v Japonsku a mající lokální pobočku/dceřinou společnost.
 2. Dostatečný kapitál (minimum 10 mil. JPY (100 tis. USD))
 3. Vhodně implementované systémy pro poskytování služby směny VM za fiat měnu a pro soulad s příslušnými předpisy (zejména AML/CFT)
 4. Vyplnění dotazníku JFSA pro ověření si řádného systému poskytování služby
 5. Vhodné kroky pro zajištění řádného vedení společnosti - JFSA si ověří vedoucí osoby (zejména ředitele a kontaktní osobu).

Kryptoměny - další populární licence

- Singapur - jak bylo uvedeno u e-walletů.
- Licence pro vydávání digitálních platebních tokenů („Digital payment token“) dle PSA

MASARYK UNIVERSITY FACULTY OF LAW

Děkuji za pozornost